

Sygn. akt V CSK 473/14

POSTANOWIENIE

Dnia 11 marca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z wniosku I. D.

przy uczestnictwie L. P., J. P., H. P., H. P., R. P., W. D., Z. S. i K. Z. o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie, na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 11 marca 2015 r., na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni od postanowienia Sądu Okręgowego w K.

z dnia 2 kwietnia 2014 r., sygn. akt IV Ca [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądza od wnioskodawczyni na rzecz uczestniczki Z. S. kwotę 900 (dziewięćset) zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 2 kwietnia 2014 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił apelację wnioskodawczynie I. D. od postanowienia Sądu Rejonowego w B. z dnia 25 listopada 2013 r., w którym Sąd stwierdził, że małżonkowie I. D. i W. D., w małżeństwie których obowiązywał ustrój wspólności majątkowej małżeńskiej, nabyli w drodze zasiedzenia z dniem 28 grudnia 2009 roku prawo własności nieruchomości gruntowej, położonej w B. przy ul. W. [...], o powierzchni 671 m² w 1/2 części, stanowiącej udziały H. M. P., R. P., L. P., J. P., H. P., a w pozostałej części wniosek oddalił. Sąd Okręgowy stwierdził, że wnioskodawczynie nie władała jako posiadacz samoistny nieruchomością w zakresie udziałów przysługujących jej siostrze i ojcu aż do 2010 r.

W skardze kasacyjnej opartej na podstawie z art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. wnioskodawczynie zarzuciła naruszenie art. 336 k.c. w zw. z art. 172 k.c. i art. 140 k.c. oraz art. 339 k.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni oraz usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie ujawniły się przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności przemawiające za przyjęciem skargi do rozpoznania.

We wniosku o przyjęcie jego skargi kasacyjnej wnioskodawczynie powołała przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wskazując na potrzebę wyjaśnienia jaki charakter i zakres czynności wykonywania posiadania pozwala na bezsporne ustalenie samoistności posiadania.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego

zagadnienia jurydycznego, którego rozpatrzenie przyczyni się do rozwoju myśli prawnej i będzie miało znaczenie nie tylko do oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także przy rozstrzyganiu innych podobnych spraw. Skarżący powinien zagadnienie to precyzyjnie sformułować, wskazując przepis prawa, z którym jest związane i argumenty prawne, które prowadzą do powstania wątpliwości co do właściwego sposobu jego rozumienia lub stosowania w określonych, uogólnionych stanach faktycznych (zob. m. in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002/1/11). Istotne zagadnienie prawne nie występuje, jeżeli Sąd Najwyższy w pewnej kwestii wyraził pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą ważne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje zapatrywanie, że posiadaczem samoistnym rzeczy jest ten, kto nią faktycznie włada jak właściciel, korzystając z niej z wyłączeniem innych osób, pobiera pożytki i dochody, a także uważa się za uprawnionego do rozporządzenia nią (art. 140 k.c.). Ustalenie charakteru posiadania (czy jest ono samoistne czy zależne) odbywa się na podstawie manifestowanych przez posiadacza i widocznych na zewnątrz przejawów władania rzeczą i zawsze musi odnosić się do okoliczności konkretnego przypadku (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2014 r., IV CSK 271/13, *LEX nr 1444459*, Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2013 r., II CSK 262/12, *LEX nr 1311772*). Samoistne posiadanie występuje wtedy, gdy dana osoba znajduje się w sytuacji pozwalającej jej na korzystanie z rzeczy w taki sposób, w jaki mogą to czynić osoby, którym przysługuje do rzeczy określone prawo własności, przy czym nie jest wymagane efektywne korzystanie z rzeczy, wystarczy sama możliwość korzystania, rozumiana jako możliwość używania tej rzeczy, pobierania z niej pożytków, przekształcenia lub nawet zniszczenia. Władztwo nad rzeczą musi być stanem trwałym (choć przejściowo posiadacz może nie wykonywać władztwa bez utraty posiadania), nie napotykałym skutecznego oporu osób trzecich. Wola władania dla siebie (*animus rem sibi habendi*) przejawia się w podejmowaniu wielu czynności wskazujących na to, że posiadacz traktuje rzecz jako pozostającą w jego sferze swobodnej dyspozycji, przy czym ocena podejścia uwzględnia rzeczywistą wolę władającego, ale dokonywana jest

obiektywnie, z punktu widzenia otoczenia posiadającego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 września 2010 r. I CSK 586/09, *LEX nr 630169*). Utrwalony jest także pogląd, że szczególne zasady obowiązują w sprawie o zasiedzenie przez współwłaściciela nieruchomości udziału należącego do innego współwłaściciela. W sprawach takich nie można stosować domniemania z art. 339 k.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2014 r., II CSK 622/13, *Lex nr 1504555* i powołane tam orzecznictwo). Problem przedstawiony przez skarżącą został więc już wystarczająco wnikliwie rozważony i nie potwierdza zasadności wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Okoliczności sprawy nie wskazują także na występowanie innych przesłanek z art. 398⁹ § 1 k.p.c., wobec czego należało odmówić jej przyjęcia do merytorycznego rozpatrzenia (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Sąd Najwyższy orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c. określając wysokość podlegających zwrotowi przez uczestnika na rzecz wnioskodawców kosztów na podstawie § 2 ust. 1 i 2, § 8 pkt 1m oraz § 13 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 461).